

Memo

Onderwerp: Inspraakreactie FME t.b.v. ZZS emissie register

Datum : 21 maart 2023

Aan : Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat

Van : FME, ondernemersorganisatie technologische industrie

Graag maakt FME van de mogelijkheid gebruik te reageren op de wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Omgevingsbesluit in verband met de invoering van een register voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en in verband met de uitbreiding van de informatieplicht met het informeren over het voorkomen dan wel beperken van emissies. FME is de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie en vertegenwoordigt 2.200 technologische bedrijven in de maakindustrie.

Bronaanpak en risicobenadering

FME ondersteunt een ZZS beleid op Europees niveau dat inzet op het voorkomen en beperken van de effecten van ZZS op milieu en gezondheid. Op het vlak van milieu gaat het om preventie, substitutie op basis van REACH wetgeving en bij het thema gezondheid om het toepassen van een arbeid hygiënische strategie. Voorkomen aan de bron van ZZS is daarbij altijd het startpunt. Een ZZS register m.b.t emissies kan daarbij een belangrijke rol vervullen in de communicatie. Maar zonder de juiste duiding, voldoende context en zorgvuldige toelichting is er een groot risico dat openbaarmaking van ZZS-emissiegegevens leidt tot onjuiste interpretatie en daardoor tot onnodige zorgen bij burgers, bestuurders, bedrijven en bevoegd gezag.

Risico's van ZZS worden gevormd door de kans op blootstelling maal de impact van een ZZS stof. Zonder de kans op blootstelling zeggen de geregistreerde ZZS-emissiegegevens weinig over de risico's op leefomgevingsniveau. Zonder een heldere toelichting zoals het vermelden in het register van de emissiegrenswaarden en/of achtergrondconcentraties wordt niet inzichtelijk gemaakt dat niet elke stof evenveel risico met zich meebrengt. Zo'n verkeerd beeld van de werkelijkheid moet dat weer met behulp van grote inspanningen gecorrigeerd worden maar de schade is dan al aangericht. Correcte informatie in combinatie met goede toelichting is cruciaal is voor het maken van de goede keuzes

- *FME dringt erop aan dat een bron- en risico benadering het vertrekpunt is voor het ZZS register in combinatie met brede, objectieve voorlichting over chemische stoffen.*

Sturen op aanwezigheid van ZZS i.p.v. emissies

ZZS kan vrij komen bij productieprocessen van bedrijven. Maar dat is niet de enige bron. Europese bedrijven en burgers importeren grote hoeveelheden materialen en producten waar ZZS in kan voorkomen. Een kernprobleem daarbij is dat het bijzonder moeilijk is voor bedrijven om te zien waar ZZS stoffen uit producten vrij kunnen komen en emissies veroorzaken. Dat begint al met de problematiek dat REACH artikel 33.1 die bedrijven verplicht aan te geven of een product een ZZS stof bevat in een concentratie hoger dan 0,1% in feite onuitvoerbaar is. Ook de daarop gebaseerde SCIP database van het Europese Chemie Agentschap ECHA kampt met deze problematiek. FME signaleert dit probleem al veel langer en dringt aan op een goede oplossing. Het vrije verkeer van goederen in Europa kan de import van producten al dan niet met ZZS niet voorkomen. Dit ZZS register is gericht

op de inventarisatie van emissies niet op de aanwezigheid van ZZS in producten. Hiermee worden Nederlandse bedrijven zwaarder belast en ontstaat een ongelijk speelveld met andere Europese landen.

- FME vraagt u om te sturen op de aanwezigheid van ZZS in processen over de volle breedte processen en producten en vraagt aandacht voor de onuitvoerbaarheid van REACH artikel 33.1

Uitvoering

Verder moet bij de uitwerking en invoering meer aandacht zijn voor het:

- voorkomen van extra administratieve lasten,
- verbeteren van de uitvoerbaarheid, en
- zorgvuldige omgaan met bedrijfsvertrouwelijke informatie.

- FME verwijst hiervoor naar de reactie van VNO-NCW en MKB Nederland.

Reactie op specifieke artikelen

Omgevingsbesluit artikel 10.49ed lid3.

Bepaald is dat wanneer de mededeling omtrent geheimhouding betrekking heeft op de naam van een ZZS, de naam van de groep van ZZS waartoe de geheimgehouden ZZS behoort, moet worden opgenomen in de mededeling.

Onduidelijk is evenwel wat hier precies wordt bedoeld met 'groep'? Gaat het hier om de functionele stofgroep of de chemische stofgroep? Dit zal nader moeten worden verduidelijkt in het voorschrift c.q. de toelichting in verband met de geheimhouding van gegevens, zoals opgenomen in artikel 11.63c (geheimhouding gegevens).

- *FME vindt dat moet worden voorkomen dat de concurrentie van de producent de specifieke stof alsnog kan afleiden uit de openbare gegevens.*

Besluit kwaliteit leefomgeving artikel 11.63b.

Bepaald is dat het bevoegd gezag de volledigheid van het ZZS-verslag moet beoordelen. Daarbij worden geen aanvullende criteria genoemd naast de informatieverplichtingen in artikel 5.23 en 5.24 lid 1 Bal.

Uit eerder genoemde ZZS-evaluatie is gebleken dat niet is vastgelegd wat het detailniveau is voor een vermijdings- en reductieprogramma. Gevolg kan zijn is dat het bevoegde gezag hier verschillend mee omgaat. Dit kan ertoe leiden dat het ZZS-verslag op basis van het vermijdings-en reductieprogramma niet eenduidig en uniform is.

- *FME vraagt om 'verbetering van de uitvoerbaarheid', door toepassing van eenduidige uitvoeringskaders en criteria waarmee bevoegd gezag en bedrijven uit de voeten kunnen.*

5-jaarlijkse informatieplicht ZZS

In artikel 10.49eb en 10.49ec Omgevingsbesluit wordt gesproken over het elektronisch indienen van het ZZS-verslag en de gegevensverstrekking. Door de wijze van omschrijven (kalenderjaren), lijkt het alsof dit jaarlijks dient te gebeuren, terwijl in de Nota van Toelichting (blz. 8) wel gesproken wordt over een 5-jaarlijkse cyclus. Daarnaast maken de artikelen en de Nota van Toelichting niet duidelijk over welke periode de ZZS-emissies gerapporteerd dienen te worden. Betreft dit één kalenderjaar of is het een gemiddelde over een x-aantal kalenderjaren dat bedrijven dienen in te vullen? Opgemerkt wordt dat een gemiddelde over een x-aantal kalenderjaren geen reëel beeld geeft van genomen inspanningen om ZZS te reduceren. Data van het afgelopen kalenderjaar geven het meest representatieve beeld.

Omdat een V&R-plan veelal lange(re) termijn investeringen vraagt van bedrijven, waarvan de resultaten (reductie) pas na enige tijd (soms jaren) zichtbaar zijn, is een jaarlijks ZZS-verslag van weinig toegevoegde waarde. Ook zou het jaarlijks indienen van een ZZS-verslag of een gemiddelde over een x-aantal kalenderjaren een enorme lastenverzwaring (veel dataverzameling) betekenen. Een jaarlijkse rapportage (ZZS-verslag), is in tegenspraak met de 5-jaarlijkse informatieplicht uit het Activiteitenbesluit.

- *FME verzoekt dat de tekst in het Omgevingsbesluit geen ruimte biedt voor andere interpretaties en dat de tekst aansluit bij artikel 2.4 lid 3 Activiteitenbesluit Milieubeheer die gebaseerd is op een 5-jaarlijkse informatieplicht.*

Uniforme afspraken

Er ontbreken landelijke uniforme afspraken hoe om te gaan met ZZS emissies die onder de *detectielimiet* liggen. Deze stoffen zijn dus niet te meten. Welke waarde dient het bedrijf dan in te vullen? De praktijk wijst uit dat hier verschillend mee wordt omgegaan door zowel bedrijven als bevoegd gezag. Soms wordt de waarde nul aangehouden en soms wordt de helft van de detectie-limiet ingevuld. In de ene situatie kan dit tot onderschatting en in de andere situatie tot overschatting leiden. Het punt dat FME wil maken is het toepassen van uniforme afspraken en spelregels nodig zijn om regionale emissiegegevens landelijk vergelijkbaar te maken.

Verder staat in de Nota van toelichting (blz 9) “*Ook is het technisch mogelijk om vaker gegevens aan te leveren dan één keer per vijf jaar, zoals de informatieplicht voorschrijft. De vergunninghouder en het bevoegd gezag kunnen hier nadere afspraken over maken.*” Het is een onwenselijke situatie als er regionale verschillen gaan bestaan in de uitvraag-frequentie van gegevens.

- *FME vraagt om uniforme interpretatie en toepassing van de wijze van meten van ZZS die rekening houdt met detectielimieten.*

Ontbreken genormeerde monsternamen en analysemethoden

Voor veel ZZS stoffen is geen genormeerde monsternamen en analysemethoden beschikbaar. Bedrijven kunnen hierdoor verschillende methodes gebruiken om de emissie van een ZZS te bepalen. In hoeverre zijn de beschikbare data dan vergelijkbaar?

- *FME stelt voor bepaalde ZZS pas in de emissiedatabase op te nemen (en wellicht ook te inventariseren) nadat daar genormeerde monsternamen en analysemethoden voor beschikbaar zijn.*

Verschillen in E-PRTR en ZZS-register

Omdat voor het E-PRTR drempelwaarden gelden en voor het ZZS-register niet, kunnen dezelfde ZZS verschillende waarden en beelden geven in de gerelateerde registers (websites). Dit vraagt om zorgvuldige uitleg over deze verschillen, zodat voor alle partijen helder is waar deze verschillen op gebaseerd zijn.

Afsluitend

De toelichting vermeldt “De financiële gevolgen voor bevoegde gezagen en exploitanten van activiteiten zijn minimaal, en op lange termijn zelfs positief”. Dat verbaast FME. Het gaat om complexe problematiek. Het zal bedrijven veel geld kosten om deze informatie te verzamelen, te controleren en up to date te houden. Het kan leiden tot vragen en discussie met burgers en anderen die niet de deskundigheid hebben om de data goed te interpreteren. Dit kan leiden tot onjuiste beeldvorming in de media en financiële en reputatieschade. Bedrijven zullen meewerken aan een goede uitwisseling met het bevoegd gezag maar juist het aspect om data publiekelijk beschikbaar te stellen kan juist het tegenovergestelde effect bereiken. FME verzoekt met klem om juist dat punt te heroverwegen.

We vertrouwen erop dat uw ministerie deze punten meeneemt en zijn uiteraard bereid tot een nadere toelichting. Hiervoor kunt u contact opnemen via robert.van.beek@fme.nl